

K 30 výročiu prijatia zákona o zrušení štátneho notárstva

Dňa 2. apríla 1992 Ústavnoprávny výbor Federálneho zhromaždenia prerokoval návrhy vládnych zákonov o zápise vlastníckych a iných vecných práv k nehnuteľnostiam, zákona ktorým sa mení a dopĺňa Občiansky zákonník a rušia sa štátne notárstva, ako aj zákona, ktorým sa dopĺňa občiansky súdny poriadok a odporučil ich prerokovanie a schválenie na aprílovom plenárnom zasadnutí Federálneho zhromaždenia s navrhovanou účinnosťou od 1. septembra 1992.

Dlho očakávaný zákon, ktorým sa zrušuje sa zákon č. 95/1963 Zb. o štátnom notárstve a o konaní pred štátnym notárstvom (notársky poriadok) v znení neskorších predpisov začalo Federálne zhromaždenie ČSFR prerokovávať v piatok 24. apríla 1992. Spolu s ním sa mala prerokovávať aj predloha zákona o vytvorení novej koncepcie evidencie nehnuteľností. Federálne zhromaždenie však ani o jednej predlohe nehlasovalo, pretože poslankyňa Edita BELLUŠOVÁ informovala, že poslanci z Hnutia za demokratické Slovensko (HZDS), Slovenskej národnej strany (SNS) a Strany demokratickej ľavice (SDL) sa nezúčastnia na hlasovaní, a to nielen teraz, ale ani v ďalších dňoch tejto spoločnej schôdze. Ako dôvod uviedla, že prihlasovaní nemal byť uplatnený zákaz majorizácie. Obštrukčný postoj poslancov vtedajšej slovenskej opozície spôsobil, že slovenská časť Snemovne národov nebola uznášaniaschopná.

Napriek tomu spoločná schôdza snemovní pokračovala ešte aj v utorok 28. apríla 1992. Za efektívnej pomoci Milana ČIČA† vtedajšieho podpredsedu federálnej česko-slovenskej vlády, poslanca Oszkára VILÁGIHO (bývalého štátneho notára) a početných intervencií štátnych notárov u poslancov Federálneho zhromaždenia sa podarilo tento obštrukčný postoj časti slovenskej opozície zlomiť.

Zákon o zrušení štátneho notárstva (zák. č. 264/1992 Zb.) ako aj s ním súvisiace zákony uzreli svetlo sveta poobede 28. apríla 1992 na poslednom zasadnutí vtedajšieho Federálneho zhromaždenia. Ich účinnosť bola stanovená na 1. január 1993, hoci sa uvažovalo aj s termínom 1. september 1992. **Bol to jeden z kľúčových a dramatických momentov notárskej histórie po novembri 1989. Bohužiaľ dnes neprávom opomínaný a už celkom zabudnutý. V období týchto piatich aprílových dní roku 1992 sa rozhodlo o realizácii myšlienky výkonu slobodného notárskeho povolania v bývalej ČSFR.** Politický vývoj, ktorý nasledoval, neprial samospráve, kládol dôraz na centralizáciu štátnej moci a je veľmi pravdepodobné, že v takej atmosfére by sa prijatie zákona o zrušení štátnych notárstiev značne oddialilo.

JUDr. Marian MIKL
emeritný notár